

Structural Causal Relationships of Ego Strength And Contextual Relationships (Emotional Family Atmosphere, Connection with Peers, and Connection with School) with Self-Injurious Behavior in Adolescents with the Mediation of Emotion Regulation

Arash Salimi *

Master of Child and Adolescent Clinical Psychology,
Tabriz University, Tabriz, Iran

Toraj Hashemi
Nosratabad

Professor of Psychology Department, Tabriz
University, Iran

Zeinab Khanjani

Professor of Psychology Department, Tabriz
University, Iran

Abstract

The purpose of the present study was to examine the relationship between ego strength and contextual relationships with self-injurious behaviors of adolescents with the mediation of emotion regulation. The current research was of a descriptive-correlation type. The statistical population in this research was all the male students of the second secondary school in Tabriz city in the academic year 2018-2019, and 190 of them were selected by convenience sampling. In this research, the ego strength scale of Mohammad Ali Beshart (2006), the self-harm questionnaire of Sanson et al. (1998), the socio-emotional questionnaire of Mahmoud No Dargah Fard (2004), the questionnaire on perception of communication with peers Cho and Chang (2012), the link scale with Serenkevich and Giordano school (1992), and the emotional regulation questionnaire of Gras and Jan (2003) were used and the

The present article is taken from the master's thesis of the field of clinical psychology of children and adolescents of Tabriz University.

* Corresponding Author: Arashsalimi7310@gmail.com.

How to Cite: Moradi, A., Moradi, A., Moradi, A., Moradi, A. (2023). Structural Causal Relationships of Ego Strength And Contextual Relationships (Emotional Family Atmosphere, Connection with Peers, and Connection with School) with Self-Injurious Behavior in Adolescents with the Mediation of Emotion Regulation, *Journal of Clinical Psychology Studies*, 13(52), 147-177. DOI: 10.22054/JCPS.2024.17146

data were analyzed using the path analysis method. The analysis of the data showed that ego strength and contextual relationships have a significant relationship with the self-harming behaviors of teenagers. That is, increasing ego strength and improving tissue relationships can significantly reduce self-harming behaviors in teenagers. Also, emotion regulation can mediate the relationship between ego strength and contextual relationships with the self-harm behaviors of adolescents.

Keywords: Ego Strength, Tissue Relations, Self-Injury, Emotion Regulation.

Introduction

Self-harm behavior is defined as intentional physical harm to one's body (injury, skin cutting, wound removal, etc.) without suicidal intent (Terseno, Ito, and Merens, 2012). Ego strength is one of the main components of psychoanalytical models to explain psychopathology (Wiener, Tenen and Soules, 2012). Ego strength refers to a person's perspective on his problem, his normal response to distress, and his adaptive ability in an emotional situation (Bashart, 2016).). On the other hand, the family environment, as the first institution influencing the growth and dynamics of children, represents a point where it is expected to be able to identify risk factors for the initiation of problematic behaviors in children and adolescents. Peers also act as a source of information and a source of regulation of social norms during adolescence and also influence a wide range of behaviors, attitudes and symptoms related to adolescents through learning and social modeling (Heilbron and Prinstein). , 2008). Schools, in turn, in the position of a social institution, provide a platform for people to learn the ability to think and bring logic, and acquire special and needed skills and knowledge, and also help people to respect themselves. and taught others to show their maximum potential as members of society. In recent years, emotion regulation has been emphasized as an important process in the research and treatment of psychopathology (Menin and Frisco, 2010). Emotion regulation includes strategies that reduce, maintain, or increase an emotion (Jerman, van der Linden, Ackermont, and Zermatten, 2006). Therefore, it can be said that emotional regulation is a key and determining factor in adapting to stressful events in life and plays an essential role in psychological well-being and effective functioning (Garnefski and Karaij, 2006).

Despite significant research in this field, there is still no specific treatment for this group of teenagers, and contradictions have been observed in some findings, and several factors have been implicated in the occurrence of these behaviors. Based on this, the current research was carried out with the aim of covering some shortcomings and with the aim of answering questions that have not yet been answered in the field of adolescent self-harm behaviors (for example, the relationship between self-harm and ego strength of Iranian adolescents, the effect of peer relationship quality and parents in these behaviors). The

obtained results can help in the restoration of tissue relations and trainings needed in the field of proper management of emotions and also in providing strategies to increase the strength of teenagers, to provide coping strategies and trainings needed in this field, and to prevent the harmful consequences of these behaviors.

Method

The design of the current research was of the descriptive-correlation type, in which the causal relationships between variables were studied in the form of pattern finding of structural equations. The statistical population studied was 300 male students (without clinical symptoms) of the second secondary level (first, second, and third grade) of District 4 of Tabriz city in the academic year of 2018-2019. The sample of the present study was selected due to the spread of the coronavirus and the closure of schools. With the discretion of the supervisors and advisors (Dr. Toraj Hashemi and Dr. Zainab Khanjani), the access link to the mentioned questionnaires was placed in the school curriculum channel so that the students could fill it out online, and in the end, 190 people answered. In this research, the path analysis method was used to analyze the obtained data, and all data was analyzed by Amos software (version 20).

conclusion

The findings of the present study show that there is a significant relationship between ego strength and contextual relationships (emotional atmosphere of the family, relationship with peers, and relationship with school) with self-harm behavior in adolescents with the mediation of emotion regulation. That is, with the increase of ego strength and the improvement of tissue relationships and emotion regulation skills, self-harm behaviors in teenagers will decrease significantly. Since one of the key variables predicting how people work in the face of environmental stressors is the level of ego strength, the presence of a strong ego makes the symptoms of psychological damage less and the person is less vulnerable to the stress caused by life's stressful conditions and has enough tolerance and capacity. Since adolescence is a period of change and reorganization of family and social relationships and daily interactions, these conditions can lead to severely conflicting relationships with parents. Therefore, parents can reduce the

psychological distance created in this period by creating an emotional and reliable atmosphere within the family where teenagers can freely express their needs and desires and prevent their destructive behaviors as much as possible. On the one hand, in order to gain acceptance and popularity in the peer group, teenagers are more ready to acquire and perform behaviors accepted by the group of friends, and this issue can lead more and more teenagers to acquire inappropriate, self-harming, and delinquent behaviors. Adolescent relationships in friendship groups and timely monitoring and actions can inform teenagers of the harmful consequences of some unacceptable behaviors (including self-harm). Also, during adolescence, there may be a mismatch between the developmental needs of early adolescence and the school environment. It is argued that educational environments for early adolescence should be specially designed according to the needs of this age group. In fact, teachers who trust students, care and respect them, and provide emotional social support, which is one of the most important characteristics of contexts that lead to positive transformation and help to prevent high-risk behaviors during adolescence. Also, teaching emotion regulation strategies to teenagers seems essential. Adolescents who have more intense emotional reactivity and have difficulty in accepting, evaluating, and controlling emotional responses are prone to various types of self-harming behaviors. Based on this, high excitability and failure in using emotional regulation strategies are two risk factors of self-harm. Emotion regulation skills are related to self-esteem and positive social interactions, and increasing positive emotional experiences causes effective exposure to stressful situations and increases the appropriate response to social situations.

روابط علی ساختاری استحکام من و روابط بافتی (جو عاطفی خانواده، ارتباط با همسالان و پیوند با مدرسه) با رفتار خود آسیب‌رسانی در نوجوانان با میانجی‌گری تنظیم هیجان.

کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی کودک و نوجوان، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران

آرش سلیمی *

استاد گروه روانشناسی دانشگاه تبریز، تبریز، ایران

تورج هاشمی نصرت‌آباد

استاد گروه روانشناسی دانشگاه تبریز، تبریز، ایران

زینب خانجانی

چکیده

هدف از پژوهش حاضر بررسی رابطه استحکام من و روابط بافتی با رفتارهای خود آسیب‌رسان نوجوانان با میانجی‌گری تنظیم هیجان بود. پژوهش حاضر از نوع توصیفی-همبستگی بود. جامعه آماری در این پژوهش تمام دانش‌آموزان پسر دوره متوسطه دوم شهر تبریز در سال تحصیلی ۹۹_۱۳۹۸ بودند که از بین آن‌ها تعداد ۱۹۰ نفر به شیوه‌ی نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. در این پژوهش از مقیاس استحکام من محمدعلی بشارت (۱۳۸۶)، پرسشنامه‌ی خود آسیب‌رسانی سانسون و همکاران (۱۹۹۸)، پرسشنامه‌ی جو عاطفی خانواده محمود نو درگاه فرد (۱۳۷۳)، پرسشنامه ادراک از ارتباط با همسالان چو و چانگ (۲۰۱۲)، مقیاس پیوند با مدرسه سرنکویچ و جوردانو (۱۹۹۲) و پرسشنامه تنظیم هیجان گراس و جان (۲۰۰۳) استفاده شد و داده‌ها با استفاده از روش تحلیل مسیر مورد تحلیل قرار گرفتند. تحلیل داده‌ها نشان داد که استحکام من و روابط بافتی با رفتارهای خود آسیب‌رسان نوجوانان ارتباط معنی‌دار دارد؛ یعنی افزایش استحکام من و بهبود روابط بافتی می‌تواند رفتارهای خود آسیب‌رسانی در نوجوانان را به میزان چشم‌گیری کاهش دهد؛ و همچنین تنظیم هیجان می‌تواند رابطه استحکام من و روابط بافتی با رفتارهای خود آسیب‌رسان نوجوانان را میانجی‌گری کند. نتایج به‌دست‌آمده نشان می‌دهد استحکام من بالا موجب

مقاله حاضر برگرفته از رساله کارشناسی ارشد رشته روانشناسی بالینی کودک و نوجوان دانشگاه تبریز است.

* نویسنده مسئول: Arashsalimi7310@gmail.com

روابط علی ساختاری استحکام من و روابط بافتی (جو عاطفی خانواده، ارتباط با...؛ سلیمی و همکاران | ۱۵۳

می‌شود که نوجوانان ظرفیت تحمل خود را در برابر ناکامی‌ها و ناملاّیتمی‌ها افزایش دهند. همچنین روابط بافتی ایمن و سالم به‌عنوان یک عامل حفاظتی از نوجوانان در برابر رفتارهای خود آسیب‌رسان محافظت می‌کند

کلیدواژه‌ها: استحکام من، روابط بافتی، خود آسیب‌رسانی، تنظیم هیجان.

مقدمه

نوجوانی^۱ دوره‌ی تحولات جسمی و روانی و اجتماعی است که این تغییرات جسمی، شناختی و اجتماعی با شروع بلوغ آغاز می‌شود (بلیک مور و میلز^۲، ۲۰۱۴). تحقیقات نشان داده است که علاوه بر شکل‌گیری رویدادهای تحولی مثبت طی این دوره (همچون کسب یک هویت منسجم)، رفتارهای مشکل‌آفرین نیز آغاز شده و روندی افزایشی نشان می‌دهند (شوآرتز^۳ و همکاران، ۲۰۰۵). بر این اساس، یکی از رفتارهای مشکل‌آفرین دوره‌ی نوجوانی، رفتار خود آسیب‌رسانی نوجوانان است.

رفتار خود آسیب‌رسانی^۴ عنوان صدمات جسمی عمدی به بدن خود (آسیب‌دیدگی، بریدن پوست، برداشتن زخم و غیره) بدون قصد خودکشی تعریف می‌شود (ترسنو، ایتو و مرنس^۵، ۲۰۱۲). این پدیده شامل دو دسته رفتارهای مستقیم مانند خودزنی (بدون قصد خودکشی) و غیرمستقیم شامل (سوء مصرف مواد و خطرجویی) است. در رفتارهای مستقیم فرد به صورت آگاهانه و عمدی به بافت‌های سطحی بدن آسیب وارد می‌کند ولی نیت خودکشی ندارد و رفتارش به لحاظ اجتماعی موردقبول فرهنگش نیست و در خود آسیب‌رسانی غیرمستقیم، فرد رفتاری را به صورت ارادی انجام می‌دهد که در طولانی‌مدت موجب آسیب می‌شود ولی در لحظه انجام عمل، نیت آسیب به خود وجود ندارد (والش^۶، ۲۰۱۲). این رفتار مشکل‌زا در سنین پایین‌تر از دوازده سالگی نادر بوده، اما شیوع آن به سرعت در طول سال‌های اولیه نوجوانی، به‌ویژه در بین دختران افزایش می‌یابد. خود آسیب‌رسانی در افراد ۱۵ تا ۲۴ ساله شایع‌تر است و مطالعات صورت گرفته تخمین می‌زند که حدود ۱۰٪ از نوجوانان به خود آسیب می‌رسانند (هاوتن، هال، سیمکین، بیل و باند^۷، ۲۰۰۳). در خصوص علل پیدایی رفتار خود آسیب‌رسانی نظریه‌های متنوعی ذکر شده است. برخی نظریه‌های

-
1. Adolescence
  2. Blakemore S-J, Mills KL
  3. Schwartz SJ
  4. self-harm behavior
  5. Tresno et al.
  6. Walsh
  7. Hawton et al

روابط علی ساختاری استحکام من و روابط بافتی (جو عاطفی خانواده، ارتباط با...؛ سلیمی و همکاران | ۱۵۵

معاصر بر سازوکارهای روان‌شناختی مانند تنظیم احساسات تأکید دارند (چاپمن، گرتز و براون، ۲۰۱۶) و در برخی مطالعات نیز عوامل خانوادگی و محیطی مانند کودک‌آزاری، روابط پاتولوژیک خانوادگی و اختلاف نظر والدین و فرزند به‌عنوان یک عامل خطر برآ خود آسیب‌رسانینی شناخته شده‌اند (بروفی، هولمستروم^۱، ۲۰؛ اما هاوتن، ساندرزو او^۲ (۲۰۱۲)، معتقدند بیشتر جوانان در نتیجه ترکیب پیچیده‌ای از تجربیات به خود آسیب می‌رسانند. برای مثال در افراد با اختلال شخصیت مرزی که سردرگمی هویت، بی‌ثباتی هیجانی و خودزنی از ملاک‌های آن به شما می‌رود، روان‌تحلیل‌گران بر این باورند که این افراد استحکام ایگوی پایینی دارند. مبنی بر این یافته‌ها، چنین استنباط می‌شود که استحکام من در رفتار خود آسیب‌رسانینی نقش داشته باشد.

استحکام من^۳ یکی از مؤلفه‌های اصلی مدل‌های روان‌کاوی برای تبیین آسیب‌شناسی روانی است (وینر، تنن و سولس،^۴ ۲۰۱۲). استحکام من، به دیدگاه یک شخص در مورد مشکل خود، واکنش معمولی او در برابر پریشانی و توانایی تطبیقی او در موقعیت عاطفی اشاره می‌کند (بشارت^۵، ۲۰۱۶). به عبارتی، استحکام من توانایی فرد برای تنظیم انگیزه‌ها و کنترل تکانه‌ها و سازگاری با محیط را نشان می‌دهد (نایانیکا سینگ، آنمول آناند،^۶ ۲۰۱۵). از دیدگاه روان‌تحلیل‌گری از آنجایی که مدیریت سیستم روانی بر عهده ایگو است، تمام مشکلات روانی زمانی ظاهر می‌شوند که ایگو نتواند به وظایفش عمل کند (کوچکی راوندی، منیرپورو ارج^۶، ۲۰۱۵). بررسی‌ها نشان می‌دهد با کاهش استحکام من، سطوح نابالغ مکانیسم‌های دفاعی (به‌عنوان مثال انکار، جابجایی و سرکوب ظاهر می‌شوند که به کارگیری این مکانیسم‌ها در طولانی مدت باعث می‌شود افراد مشکلات هیجانی بیشتری را تجربه کرده و در برابر تنش ناشی از شرایط فشارزای زندگی، تحمل و ظرفیت کافی را

-
1. Brophy, Holmstrom
  2. Saunders, O'Conn
  3. ego strengtg
  4. Weiner, Tennen, Suls,
  5. besharat
  6. Koochak-Ravandi et al

نداشته باشند (منیرپور، ۲۰۱۹).

از سوی، الگوی زیست‌بوم شناختی برون‌فرد برنر نشان می‌دهد که محیط به صورت ساختارهای مختلف، به گونه‌ای قدرتمند می‌تواند بر افراد و روابط آن‌ها تأثیر بگذارد. محیط خانواده به عنوان نخستین نهاد تأثیرگذار در رشد و پویایی فرزندان، نمایانگر نقطه‌ای است که در آن انتظار می‌رود بتوان فاکتورهای ریسک برای شروع رفتارهای مشکل‌آفرین کودکان و نوجوانان را شناسایی کرد، به عنوان مثال کیفیت پایین دلبستگی بین والدین و نوجوانان و حمایت اجتماعی کم، به شدت روابط خانوادگی را تحت تأثیر قرار می‌دهد و نوجوانان را در معرض رفتارهای خود آسیب‌رسان قرار می‌دهد (روگر، مالکی، پیون، آیکوک، کوئل، ۲۰۱۶). در این راستا، مطالعات صورت گرفته نشان می‌دهد که رفتار آسیب به خود می‌تواند نشانه استرس خانواده و عدم وجود مکانیسم‌های مقابله‌ای سالم در خانواده باشد (والش، ۲۰۱۲).

از دیگر سو، همسالان نیز در نقش منبع اطلاعاتی و منبع تنظیم‌کننده هنجارهای اجتماعی طی دوره نوجوانی عمل می‌کنند و نیز بر طیف گسترده‌ای از رفتارها، نگرش‌ها و علائم مربوط به نوجوانان از طریق یادگیری و الگوسازی اجتماعی تأثیر می‌گذارند (هیلبرون و پرینستاین^۱، ۲۰۰۸). تحقیقات نشان داده تأثیر گروه همسالان حتی نسبت به سبک فرزند پروری سخت‌گیرانه، با قدرت بیشتری رفتار مشکل‌زا را در نوجوانان پیش‌بینی می‌کند (یوتنگرن، کر، استاتین^۲، ۲۰۱۱). در واقع، نوجوانی که به خود آسیب می‌رساند، وقایع زندگی و مشکلات منفی را، به خصوص در روابط با خانواده‌ها و دوستان تجربه می‌کنند (اکونر، راسموسن و هاوتن^۳، ۲۰۱۲).

مدارس نیز به نوبه‌ی خود در جایگاه یک نهاد اجتماعی، بستری فراهم می‌آورد که افراد توانایی فکر کردن و منطق آوردن را بیاموزند و مهارت‌ها و دانش خاص و موردنیاز را فرا گرفته و همچنین به افراد کمک می‌کنند احترام به خود و دیگران را یاد گرفته تا به عنوان

---

1. Heilbron N, Prinstein MJ

2. Jutengren et al.

3. O'Connor et al.

روابط علی ساختاری استحکام من و روابط بافتی (جو عاطفی خانواده، ارتباط با...؛ سلیمی و همکاران | ۱۵۷
عضوی از جامعه حداکثر توان بالقوه‌شان را نشان دهند. عدم تناسب بین مطالب ارائه‌شده و
نیازهای نوجوانان در مدرسه می‌تواند منجر به ظهور مشکلات سازگاری جدی شود.
نوجوانان در این مقاطع ادعا می‌کنند معلمان، نسبت به قبل کمتر به آن‌ها توجه می‌کنند که
اغلب زمینه‌ساز روی آوردن آن‌ها به دوستانی می‌شود که رفتارهای ناپسند اجتماعی دارند
(شبابی^۱، ۲۰۱۴)

همچنین، بروز تغییرات اساسی در سیستم‌های زیستی، شناختی و اجتماعی در طول
دوره‌ی نوجوانی، موقعیت‌های حساسی را به وجود می‌آورد که می‌تواند افزایش استرس،
افزایش تجربه‌های عاطفی منفی و بی‌ثباتی هیجانی را به همراه داشته باشد (مک لافلین،
هاتزن بوهلر، مننن و نولن هوکسما^۲، ۲۰۱۱). تنظیم هیجان در سال‌های اخیر به‌عنوان یک
فرایند مهم در تحقیق و درمان آسیب‌شناسی روانی مورد تأکید قرار گرفته است (مننن و
فریسکو^۳، ۲۰۱۰). تنظیم هیجان راهبردهایی را شامل می‌شود که باعث کاهش، حفظ و یا
افزایش یک هیجان می‌شوند (جرمن، ون در لیدن، آکرمونت و زرماتن^۴، ۲۰۰۶)؛ بنابراین
می‌توان گفت، تنظیم هیجان عامل کلیدی و تعیین‌کننده در سازگاری با رویدادهای
تنیدگی‌زای زندگی است و نقش اساسی در بهزیستی روانی و کارکردی اثربخش ایفا
می‌کند (گارنفسکی و کرایج^۵، ۲۰۰۶). افرادی که راهبردهای رشد یافته‌ای برای مدیریت
سازگارانه‌ی هیجانات منفی در چالش با رویدادهای نوجوانی ندارند، به‌طور ویژه‌ای در
معرض مواجهه با پیامدهای سلامت روانی ناسازگار هستند (ابریشم، واندربیلت-آدریانس،
شاو، فوربس، ولین، رایان و همکاران^۶، ۲۰۰۷)

در چند سال اخیر پژوهش‌های مرتبط با خود آسیب‌رسانی به میزان چشمگیری
افزایش یافته است، اما هنوز درمانی اختصاصی برای این گروه از نوجوانان وجود ندارد و

-
1. Shabani P
  2. McLaughlin et al.
  3. Mennin, Fresco
  4. Jermann et al.
  5. Garnefski N, Kraaij V
  6. Silk et al.

نیز تناقض‌هایی در برخی از یافته‌ها مشاهده شده و عوامل متعددی را در بروز این رفتارها دخیل دانسته‌اند. به نظر می‌رسد یکی از بهترین موقعیت‌ها برای ارائه مداخلات پیشگیرانه، محیط خانواده و مدارس باشند. بر این اساس پژوهش حاضر باهدف پوشش دادن به برخی کاستی‌ها و باهدف پاسخگویی به سؤالاتی که هنوز در حوزه رفتارهای خود آسیب‌رسانی نوجوانان پاسخ داده نشده است انجام شد (برای مثال ارتباط خود آسیب‌رسانی با استحکام من نوجوانان ایرانی، تأثیر کیفیت رابطه همسالان و والدین در این رفتارها). نتایج به‌دست آمده می‌تواند در راستای ترمیم روابط بافتی و آموزش‌های موردنیاز در زمینه مدیریت مناسب هیجان‌ها و نیز ارائه راهبردهایی جهت افزایش استحکام من نوجوانان، کمک کند تا راهبردهای مقابله‌ای و آموزش‌های موردنیاز در این زمینه، جهت پیشگیری از عواقب مخرب این رفتارها صورت گیرد.

با توجه به مطالب ذکر شده هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه‌ی بین استحکام من و روابط بافتی با رفتارهای خود آسیب‌رسان با میانجی‌گری تنظیم هیجان در نوجوانان بود.

روش

طرح پژوهش حاضر از نوع توصیفی-همبستگی بود که در آن روابط علی بین متغیرها در قالب الگویابی معادلات ساختاری مورد مطالعه قرار گرفت. جامعه آماری مورد مطالعه ۳۰۰ نفر از دانش‌آموزان پسر (بدون نشانگان بالینی) مقطع متوسطه دوم (پایه اول، دوم و سوم) ناحیه ۴ شهر تبریز در سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸ بود. نمونه پژوهش حاضر به دلیل شیوع ویروس کرونا و تعطیلی مدارس، به‌صورت در دسترس انتخاب شدند؛ و با صلاحدید اساتید راهنما و مشاور (دکتر تورج هاشمی و دکتر زینب خانجانی) لینک دسترسی به پرسشنامه‌های مذکور در کانال درسی مدارس قرار داده شد تا دانش‌آموزان به‌صورت اینترنتی اقدام به پر کردن آن کنند که در نهایت تعداد ۱۹۰ نفر به پرسشنامه‌ها پاسخ دادند. در این پژوهش برای تحلیل داده‌های به‌دست آمده از روش تحلیل مسیر استفاده شد و تمامی داده‌های به‌وسیله‌ی نرم‌افزار Amos (نسخه ۲۰) تجزیه و تحلیل گردید.

ابزار سنجش

مقیاس استحکام من

مقیاس استحکام من توسط بشارت (۱۳۸۶) ساخته شد. این مقیاس یک ابزار خود گزارشی است که از ۲۵ گویه تشکیل شده است و برای اندازه‌گیری میزان توانمندی من در مهار و مدیریت موقعیت‌ها و شرایط دشوار زندگی ساخته و هنجاریابی شده است (بشارت، ۱۳۸۶). این مقیاس واکنش‌های فرد به موقعیت‌های دشوار زندگی را برحسب پنج زیرمقیاس مهار من (Curb ego)، تاب‌آوری من (Ego resilience)، مکانیسم‌های دفاعی رشد یافته، راهبردهای مقابله مسئله محور و راهبردهای مقابله هیجان محور مثبت می‌سنجد. ویژگی‌های روان‌سنجی مقیاس استحکام من در چندین پژوهش که در خلال سال‌های ۱۳۸۴ تا ۱۳۹۰ در نمونه‌های بیمار (n=۳۷۲) و بهنجار (n=۱۲۵۷) انجام شده‌اند، موردبررسی و تأیید قرار گرفته‌اند. در پژوهش‌های انجام‌شده، ضرایب آلفای کرونباخ برای نمره کل استحکام من ۰/۸۱ تا ۰/۹۳ به دست آمد. ضریب به‌دست‌آمده همسانی درونی مقیاس استحکام من را تأیید می‌کند. پایایی باز آزمون مقیاس استحکام من برای نمونه‌های بیمار (n=۱۲۲) و بهنجار (n=274) در دو نوبت با فاصله‌های ۲ تا ۴ هفته برای نمره کل مقیاس استحکام من از ۰/۷۳ تا ۰/۸۸ به دست آمد. این ضرایب که همه در سطح $p < 0/001$ معنادار هستند، پایایی باز آزمایی مقیاس استحکام من را تأیید می‌کنند (بشارت، ۱۳۸۶).

پرسشنامه‌ی جو عاطفی خانواده

این پرسشنامه توسط محمود نو درگاه فرد (۱۳۷۳) به‌منظور سنجش جو عاطفی خانواده ساخته‌شده و شامل ۳۵ سؤال می‌باشد. هر چه نمره‌ی آزمودنی در این پرسشنامه بیشتر باشد نشان‌دهنده این است که جو عاطفی خانواده او بیشتر به یک جو نامساعد متمایل است و هر چه نمره کمتر باشد، نشان‌دهنده این است که جو عاطفی خانوادگی او بیشتر به یک جو عاطفی مساعد متمایل است. این پژوهشگر بعد از تدوین، پرسشنامه را در مورد یک گروه نمونه ۵۰۰ نفری از دانشجویان مجرد ۱۷ تا ۲۳ ساله دانشگاه آزاد کرج و قوچان و دانشگاه

تهران اجرا و نتایج زیر را به دست آورده است: ضریب اعتبار این پرسشنامه با استفاده از روش دو نیمه کردن معادل ۰/۹۴ گزارش شده است و می‌توان نتیجه گرفت که این آزمون از اعتبار خوبی برخوردار است. تأیید اعتبار درونی سؤالات این آزمون از جانب متخصصان را می‌توان دال بر روایی سازه تلقی کرد.

ادراک از ارتباط با همسالان

مقیاس ادراک از ارتباط با همسالان یک ابزار ۳۳ عبارتی است که به منظور ارزیابی ادراک از ارتباط با همسالان از سه خرده مقیاس: همنوایی همسالان، مقاومت در برابر همسالان و فشار همسالان، توسط چو و چانگ^۱ (۲۰۱۲) تهیه شده است. این مقیاس مؤلفه‌های مقاومت همسالان، فشار همسالان و همنوایی همسالان را موردسنجش قرار می‌دهند. افزون بر این بنا بر نظر و صلاح‌دید اساتید محترم و معاونت پژوهشی با توجه به محتوای پرسشنامه ادراک از ارتباط با همسالان، گویه‌های (۱۴، ۱۵، ۱۶، ۱۸) به علت عدم تناسب با سنین دانش‌آموزان و حساسیت این سن با کلماتی جایگزین تغییر داده و ۳ سؤال از مجموع سؤالات پرسشنامه به علت نامناسب بودن برای آن سن حذف شدند و سؤالات به ۳۰ سؤال تقلیل داده شدند. سازندگان مقیاس معتقدند، مقیاس از همسانی درونی مطلوبی برخوردار است و ضریب آلفای کرونباخ کل آزمون را برابر ۰/۸۵ و ضریب آلفای خرده مقیاس‌های آن در دامنه‌ای از ۰/۸۰ تا ۰/۸۹ محاسبه کرده‌اند.

مقیاس پیوند با مدرسه

مقیاس پیوند با مدرسه شامل ۳۳ ماده و هفت خرده مقیاس دل‌بستگی به مدرسه، دل‌بستگی به معلمان، تعهد به مدرسه، مشارکت تحصیلی، خطر ادراک‌شده از بازداشت، ارتباط والدینی و فرصت ادراک‌شده است که توسط سرنکوویچ و جوردانو^۲ (۱۹۹۲) و باهدف سنجش پیوند با مدرسه دانش‌آموزان طراحی شده است. پایایی این مقیاس را با استفاده از روش آلفای کرونباخ برای خرده مقیاس‌های دل‌بستگی به مدرسه، دل‌بستگی به معلمان، تعهد

1. ChoY, Chung O. B
2. Cernkovich SA, Giordano PC

روابط علی ساختاری استحکام من و روابط بافتی (جو عاطفی خانواده، ارتباط با...؛ سلیمی و همکاران | ۱۶۱

تحصیلی و مشارکت تحصیلی به ترتیب ۰/۷۴، ۰/۷۰، ۰/۷۴ و ۰/۵۴ به دست آوردند. آن‌ها همچنین روایی سازه این مقیاس را با استفاده از روش تحلیل عاملی اکتشافی و تأییدی بررسی کردند که نتایج مؤید اعتبار مقیاس مذکور است. در ایران نیز محبی و همکاران (۲۰۱۶) روی ۱۸ ماده این مقیاس که خرده مقیاس‌های دلبستگی به مدرسه، دلبستگی به معلمان، تعهد تحصیلی و مشارکت تحصیلی را اندازه‌گیری می‌کند، یک تحلیل عامل اکتشافی انجام دادند. این تحلیل نشان داد ۱۷ ماده این مقیاس ساختار دو عاملی دارد و ماده ۱۲ فاقد بار عاملی مناسب است. آن‌ها همچنین پایایی خرده مقیاس‌های دلبستگی به مدرسه و معلم و مشارکت تحصیلی را با استفاده از روش آلفای کرونباخ به ترتیب ۰/۷۵ و ۰/۶۶ گزارش کردند.

مقیاس مشکلات تنظیم هیجانی

این مقیاس را که گراس و جان^۱ (۲۰۰۳) تهیه کردند، از ۱۰ گویه تشکیل شده است که دارای دو خرده مقیاس ارزیابی مجدد- (۶ گویه) و فرونشانی (۴ گویه) است. ضریب آلفای کرونباخ برای ارزیابی مجدد ۰/۷۹ و برای فرونشانی ۰/۷۳ و اعتبار بازآزمایی بعد از ۳ ماه برای کل مقیاس ۰/۶۹ گزارش شده است (گراس و جان، ۲۰۰۳). ضریب همسانی درونی این مقیاس در کارمندان ایالتی و دانشجویان کاتولیک دانشگاه میلان برای ارزیابی مجدد در دامنه‌ای از ۰/۴۸ تا ۰/۶۸ و برای فرونشانی ۰/۴۲ تا ۰/۶۳ به دست آمده است. این مقیاس در فرهنگ ایرانی توسط حسن‌زاده، ایل بیگیو قاسم‌پور (۱۳۹۱) هنجاریابی شده است. اعتبار مقیاس بر اساس روش همسانی درونی (با دامنه آلفای کرونباخ ۰/۶۰ تا ۰/۸۱) و روایی ملاکی این پرسشنامه از طریق تحلیل مؤلفه‌ی اصلی، همبستگی بین دو خرده مقیاس ۰/۶۳ گزارش شده است.

---

1. Gross JJ, John OP

پرسشنامه خود آسیب‌رسانی

این ابزار توسط سانسون و همکاران^۱ (۱۹۹۸) ساخته شده و متشکل از ۲۲ سؤال ساخته شده است که رفتارهای خود آسیب‌رسانی مستقیم و غیرمستقیم را مورد بررسی قرار می‌دهد. این ابزار رفتارهای خود آسیب‌رسانی مستقیم یعنی بریدن، سوزاندن، اقدام به خودکشی که توأم با آسیب فوری به بافت هستند را به همراه رفتارهای خود آسیب‌رسانی غیرمستقیم، یعنی سوء مصرف داروهای غیرقانونی، رانندگی پرخطر، رفتارهای جنسی پرخطر را مورد سنجش قرار می‌دهد. نمره بالا نشان‌دهنده شدت و فراوانی بیشتر رفتارهای خود آسیب‌رسانی است. مطالعات مختلف از روایی و پایایی این ابزار حمایت کرده‌اند (۲۳). در چندین پژوهش تاکنون از این ابزار برای اندازه‌گیری خود آسیب‌رسانی مستقیم و غیرمستقیم استفاده شده است و شواهد درباره ویژگی‌های روان‌سنجی آن قابل قبول بوده است (گیلبرت، مک ایوان، آرونز، بوندیا، کریستی، بروم، و همکاران^۲، ۲۰۱۰).

یافته‌ها

جهت تحلیل داده‌های مربوط به سؤالات پژوهش از روش تحلیل مسیر استفاده شد. در این راستا ابتدا ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهشی محاسبه و به شرح جدول (۱) تعیین گردید:

جدول ۱. ماتریس همبستگی متغیرهای مورد مطالعه

متغیرها	S	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
رفتار خود آسیب‌رسانی	۳/۹۲	۱						
فرو نشانی	۲۲/۶۶	۰/۴۲	۱					
ارزیابی مجدد	۲۱/۵۴	-۰/۳۹	-۰/۵۴	۱				
جو عاطفی خانواده	۷۷/۱۵	-۰/۵۷	-۰/۴۱	۰/۳۶	۱			
پیوند با مدرسه	۵۲/۷۸	-۰/۲۳	-۰/۳۴	۰/۱۴	۰/۲۲	۱		
ارتباط با همسال	۷۲/۸۰	-۰/۳۹	-۰/۳۸	۰/۱۲	۰/۳۵	۰/۱۰	۱	

1. Sansone et al.
2. Gilbert et al.

روابط علی ساختاری استحکام من و روابط بافتی (جو عاطفی خانواده، ارتباط با...؛ سلیمی و همکاران | ۱۶۳

متغیرها	M	S	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
استحکام من	۷۸/۰۷	۱۵/۶۱	-۰/۳۳	-۰/۳۰	۰/۲۹	۰/۳۴	۰/۵۰	۰/۳۲	۱

$P \leq 0.05$

نتایج به دست آمده از جدول (۱) نشان می دهد که در سطح $P \leq 0.05$:

بین فرونشانی هیجانان و رفتار خود آسیب رسانی ($Beta = 0.42$) رابطه مثبت و معنی دار وجود دارد.

بین ارزیابی مجدد هیجانان و رفتار خود آسیب رسانی ($Beta = -0.39$)، رابطه منفی و معنی دار وجود دارد.

بین جو عاطفی خانواده و رفتار خود آسیب رسانی ($Beta = -0.57$)، رابطه منفی و معنی دار وجود دارد.

بین پیوند با مدرسه و رفتار خود آسیب رسانی ($Beta = -0.23$)، رابطه منفی و معنی دار وجود دارد.

بین ارتباط با همسالان و رفتار خود آسیب رسانی ($Beta = -0.39$) رابطه مثبت و معنی دار وجود دارد.

بین استحکام من و رفتار خود آسیب رسانی ($Beta = -0.33$)، رابطه منفی و معنی دار وجود دارد.

همچنین بین ارزیابی مجدد هیجانان و فرونشانی هیجانان ($Beta = -0.54$)، رابطه منفی و معنی دار وجود دارد.

بین جو عاطفی خانواده و فرونشانی هیجانان ($Beta = -0.41$)، رابطه منفی و معنی دار وجود دارد.

بین پیوند با مدرسه و فرونشانی هیجانان ($Beta = -0.34$)، رابطه منفی و معنی دار وجود دارد.

بین ارتباط با همسالان و فرونشانی هیجانان ($Beta = -0.38$)، رابطه منفی و معنی دار وجود دارد.

بین استحکام من و فرونشانی هیجانان ($Beta = -0.30$)، رابطه منفی و معنی دار وجود دارد.

دارد.

بین جو عاطفی خانواده و ارزیابی مجدد هیجانات ($Beta=0/31$)، رابطه مثبت و معنی‌دار وجود دارد.

بین پیوند با مدرسه و ارزیابی مجدد هیجانات ($Beta=0/14$)، رابطه مثبت و معنی‌دار وجود دارد.

بین ارتباط با همسالان و ارزیابی مجدد هیجانات ($Beta=0/12$)، رابطه مثبت و معنی‌دار وجود دارد.

بین استحکام من و ارزیابی مجدد هیجانات ($Beta=0/29$)، رابطه مثبت و معنی‌دار وجود دارد.

به منظور پاسخ‌دهی به سؤالات و آزمون فرضیه‌های پژوهش، به تحلیل داده‌ها از طریق بررسی اثرات غیرمستقیم پرداخته شد. نتایج این تحلیل‌ها در جدول (2) ارائه شده است:

جدول ۲. خلاصه ضرایب اثر و آزمون t اثرات غیرمستقیم

متغیر مستقل	متغیر میانجی	متغیر وابسته	اندازه اثر	سطح معنی‌داری
جو عاطفی خانواده	-	رفتارهای خود آسیب‌رسان	-0/40	**0/001
جو عاطفی خانواده	فرونشانی	رفتارهای خود آسیب‌رسان	-0/15	**0/001
جو عاطفی خانواده	ارزیابی مجدد	رفتارهای خود آسیب‌رسان	-0/09	*0/01
پیوند با مدرسه	-	رفتارهای خود آسیب‌رسان	-0/10	0/13
پیوند با مدرسه	فرونشانی	رفتارهای خود آسیب‌رسان	-0/11	*0/01
پیوند با مدرسه	ارزیابی مجدد	رفتارهای خود آسیب‌رسان	-0/03	0/15
ارتباط با همسالان	-	رفتارهای خود آسیب‌رسان	-0/21	*0/01
ارتباط با همسالان	فرونشانی	رفتارهای خود آسیب‌رسان	-0/12	*0/01
ارتباط با همسالان	ارزیابی مجدد	رفتارهای خود آسیب‌رسان	-0/03	0/17
استحکام من	-	رفتارهای خود آسیب‌رسان	-0/23	*0/01
استحکام من	فرونشانی	رفتارهای خود آسیب‌رسان	-0/08	0/07
استحکام من	ارزیابی مجدد	رفتارهای خود آسیب‌رسان	-0/09	*0/01

نتایج حاصل از جدول (۲) نشان می‌دهد که در سطح $P \leq 0/05$:

روابط علی ساختاری استحکام من و روابط بافتی (جو عاطفی خانواده، ارتباط با...؛ سلیمی و همکاران | ۱۶۵

اثر جو عاطفی خانواده بر رفتارهای خود آسیب‌رسان به واسطه فرونشانی ($\text{Beta} = -/۱۵$)،
از نظر آماری معنادار است.

اثر پیوند با مدرسه بر رفتارهای خود آسیب‌رسان به واسطه فرونشانی ($\text{Beta} = -/۱۱$)، از نظر
آماری معنادار است.

اثر ارتباط با همسالان بر رفتارهای خود آسیب‌رسان به واسطه فرونشانی ($\text{Beta} = -/۱۲$)،
از نظر آماری معنادار است.

اثر استحکام من بر رفتارهای خود آسیب‌رسان به واسطه ارزیابی مجدد ($\text{Beta} = -/۰۹$)،
از نظر آماری معنادار است.

اثر جو عاطفی خانواده بر رفتارهای خود آسیب‌رسان به واسطه ارزیابی مجدد ($\text{Beta} = -/۰۹$)
از نظر آماری معنادار است.

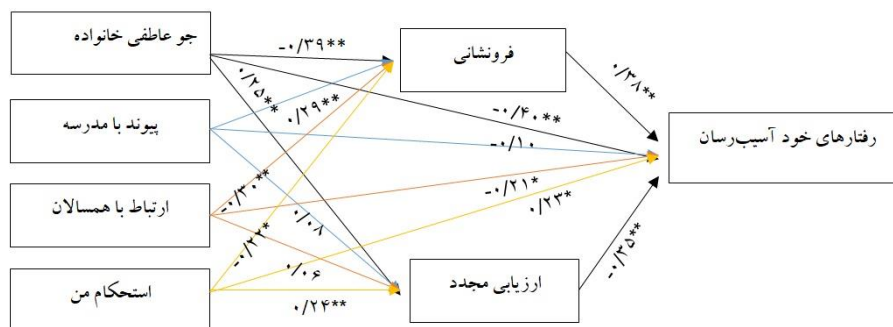
اثر پیوند با مدرسه بر رفتارهای خود آسیب‌رسان به واسطه ارزیابی مجدد ($\text{Beta} = -/۰۳$)،
از نظر آماری معنادار نیست.

اثر ارتباط با همسالان بر رفتارهای خود آسیب‌رسان به واسطه ارزیابی مجدد ($\text{Beta} = -/۰۳$)
از نظر آماری معنادار نیست.

اثر استحکام من بر رفتارهای خود آسیب‌رسان به واسطه فرونشانی ($\text{Beta} = -/۰۸$)، از نظر
آماری معنادار است.

در راستای پاسخ‌دهی به سؤال اصلی پژوهش مبنی بر اینکه، آیا راهبردهای تنظیم هیجان
(فرونشانی و ارزیابی مجدد) قادرند روابط بین جو عاطفی خانواده، پیوند با مدرسه، ارتباط
با همسالان و استحکام من با رفتارهای خود آسیب‌رسان را میانجی‌گری کنند؟ از روش
تحلیل مسیر به شرح مسیر علی (۱) استفاده شد:

شکل ۱. مدل مسیر علی روابط علی متغیرهای مورد مطالعه

IFI	CFI	AGFI	GFI	P	df/ χ^2	Df	χ^2	RMSEA
۰/۹۲	۰/۹۳	۰/۹۱	۰/۹۲	۰/۰۰۱	۳/۱۱	۸۵	۲۶۴/۳۵	۰/۰۴

مندرجات مسیر علی نشان می‌دهد مدل اندازه‌گیری شده با مدل نظری برآزش مطلوب دارد چراکه شاخص‌های برآزش مطلق، تطبیقی و مقتصد مدل اندازه‌گیری شده در حد مطلوب هستند. به نحوی که مقدار شاخص ریشه میانگین مجذور و خطای برآورد (RMESA) در حد مطلوب (کمتر از ۰/۰۵)، نسبت χ^2/df در حد مطلوب (کمتر از ۵) شاخص نیکویی برآزش (GFI) شاخص نیکویی برآزش اصلاح شده (AGFI)، شاخص برآزش تطبیقی (CFI) و شاخص برآزش افزایش (IFI) جملگی در حد مطلوب (بزرگ‌تر از ۰/۹۰) است؛ بنابراین می‌توان استنباط که راهبردهای تنظیم هیجانی (فرونشانی و ارزیابی مجدد) قادرند روابط بافتی و استحکام من با رفتارهای خود آسیب‌رسانی را به‌طور معنی‌دار میانجی‌گری کنند.

نتایج به‌دست آمده نشان می‌دهد که در سطح $P \leq 0/05$:

اثر جو عاطفی خانواده در فرونشانی ($Beta = -/۳۹$)، از نظر آماری معنادار است.

اثر جو عاطفی خانواده در ارزیابی مجدد ($Beta = ۰/۲۵$)، از نظر آماری معنادار است.

اثر جو عاطفی خانواده در رفتارهای خود آسیب‌رسان ($Beta = -/۴۰$)، از نظر آماری معنادار است.

روابط علی ساختاری استحکام من و روابط بافتی (جو عاطفی خانواده، ارتباط با...؛ سلیمی و همکاران | ۱۶۷

اثر ارتباط با همسالان بر فرونشانی ($Beta = -/۳۰$)، از نظر آماری معنادار است.

اثر ارتباط با همسالان بر ارزیابی مجدد ($Beta = ۰/۰۶$)، از نظر آماری معنی دار نیست.

اثر ارتباط با همسالان بر رفتارهای خود آسیب‌رسان با اندازه‌ی اثر ($Beta = -/۲۱$)، از نظر آماری معنادار است.

اثر استحکام من بر فرونشانی ($Beta = -/۲۲$)، از نظر آماری معنادار است.

اثر استحکام من بر ارزیابی مجدد ($Beta = ۰/۲۴$)، از نظر آماری معنادار است.

اثر استحکام من بر رفتارهای خود آسیب‌رسان ($Beta = -/۲۲$)، از نظر آماری معنادار است.

اثر پیوند با مدرسه بر فرونشانی ($Beta = -/۲۹$)، از نظر آماری معنادار است.

اثر پیوند با مدرسه بر ارزیابی مجدد ($Beta = ۰/۰۸$)، از نظر آماری معنادار نیست.

اثر پیوند با مدرسه بر رفتارهای خود آسیب‌رسان ($Beta = -/۱۰$)، از نظر آماری معنادار نیست.

اثر فرونشانی بر رفتارهای خود آسیب‌رسان ($Beta = ۰/۳۸$)، از نظر آماری معنادار است.

اثر ارزیابی مجدد بر رفتارهای خود آسیب‌رسان ($Beta = -/۳۵$)، از نظر آماری معنادار است.

بحث

هدف از پژوهش حاضر بررسی رابطه استحکام من و روابط بافتی (جو عاطفی خانواده، ارتباط با همسالان، پیوند با مدرسه) با رفتار خود آسیب‌رسانی نوجوانان با میانجی‌گری تنظیم هیجان بود. نتایج حاصل از پژوهش نشان داد که استحکام من و روابط بافتی با میانجی‌گری تنظیم هیجان، با رفتارهای خود آسیب‌رسان نوجوانان ارتباط معنی‌دار دارد؛ یعنی با افزایش استحکام من و بهبود روابط بافتی، رفتارهای خود آسیب‌رسان در نوجوانان به میزان چشمگیری کاهش می‌یابد. این یافته‌ها همسو با یافته‌هایی است که نشان می‌دهد افرادی که گرفتار نوعی اختلال روانی هستند، از نظر سطوح قدرت ایگو (من) با افراد دیگر متفاوت‌اند. پایین بودن سطح قدرت ایگو باعث به کارگیری مکانیسم‌های دفاعی اولیه و رشد نایافته هنگام مواجهه با وقایع استرس‌زا شده و قدرت سازگاری افراد را کاهش می‌دهد. لذا مشکلات هیجانی بیشتری را تجربه کرده، در برابر تنش ناشی از شرایط فشارزای

زندگی، تحمل و ظرفیت کافی را نداشته و از رفتارهای خود آسیب‌رسان برای مواجهه با خشم و ناکامی استفاده می‌کنند (بادان‌فیروز، رحیمیان، ناجی‌علی و شیخی، ۲۰۱۷: کرنبرگ^۱، ۲۰۰۴). یافته‌های حاصل شده مغایر با یافته‌های بارتو^۲ (۲۰۱۵) است که معتقد بود قدرت ایگو نقشی غیرمستقیم در خود آسیب‌رسانی و آشفتگی‌های هیجانی ایفا می‌کند.

در راستای یافته‌های این پژوهش، یافته‌های حاصل از تحقیقات (بایتنس، کلس، هاسکینگز، اسمیتز، گریتنز، آنجنا و همکاران^۳، ۲۰۱۵: کارور، الیوت، کندی سی، هانلی^۴، ۲۰۱۷) درباره‌ی روابط خانوادگی نشان می‌دهد میزان پاسخگو بودن والدین به نیازهای عاطفی و روانی نوجوانان، تعامل سازنده و نزدیک با نوجوانان، معمولاً نشان‌دهنده‌ی همبستگی خانوادگی و پیش‌بینی‌کننده مقاومت در برابر رفتارهای مخرب و انعطاف‌پذیری و رشد نوجوان است که از بروز رفتار خود آسیب‌رسانی و بزهکاری نوجوانان جلوگیری می‌کند. همچنین مطالعات نشان می‌دهد کیفیت روابط خانوادگی و شیوه‌های فرزندپروری تأثیر بسزایی در انجام و تعداد دفعات رفتار خود آسیب‌رسانی در نوجوانان دارد. از آنجا که نوجوانی دوره‌ای آسیب‌پذیر و پرتلاطم است، هر دوی این عوامل منجر به پاسخ‌های عاطفی ناسازگار می‌شوند که می‌تواند مستقیماً به خود آسیب‌رسانی منجر شود (آدریان، زمان، اردلی، لیزا و سیم^۵، ۲۰۱۱).

یافته‌های نشان داده‌اند، الگوگیری از همسالانی که رفتار خود آسیب‌رسانی انجام می‌دهند یکی از پیش‌بینی‌کننده‌های قوی خود آسیب‌رسانی است. نوجوانانی که به خود آسیب می‌زنند، بیشتر از دانش‌آموزان بدون سابقه خود آسیب‌رسانی شخصی در مورد خود آسیب‌رسانی دوستان گزارش می‌دهند (پرینشتاین، هیلبرون، گوری، فرانکلین جی

-
1. Kernberg OF
  2. Bareto JF
  3. Baetens et al.
  4. Carver et al.
  5. Adrian et al.

روابط علی ساختاری استحکام من و روابط بافتی (جو عاطفی خانواده، ارتباط با...؛ سلیمی و همکاران | ۱۶۹

سی، رانکورت دی، سیمون وی و همکاران^۱، ۲۰۱۰). از سویی داشتن یک دوست که اقدام به خود آسیب‌رسانی کرده است، ایده و اقدام به این کار را در نوجوانان افزایش می‌دهد (بیرمن و مؤدی^۲، ۲۰۱۴). نتایج به‌دست آمده از تأثیر همسالان بر رفتار خود آسیب‌رسانی مغایر با مطالعاتی بود که فقط در دختران جلوه‌هایی از الگوگیری از همسالان، در رفتار خود آسیب‌رسانی پیدا کرده‌اند (گیلتا، بورک، اسکالت، انگلس^۳ و پرینستاین، ۲۰۱۳). همچنین هیلت، ناک، لوید-ریچاردسون^۴ و پرینستاین (۲۰۰۸)، عنوان کرده‌اند که کمتر از یک چهارم نوجوانان خود آسیب‌رسان علت این رفتار را خود آسیب‌رسانی همسالان در نظر می‌گیرند.

همسو با این یافته‌ها، پژوهش‌ها نشان می‌دهد که روابط ضعیف با معلم و معلمان، عدم مشارکت با همسالان در امور مدرسه و ضعف تحصیلی با افزایش رفتارهای خود آسیب‌رسان ارتباط دارد و برعکس احساس ارتباط بیش‌ازحد با مدرسه و احساس ایمنی در مدرسه، با کاهش خطر آسیب به خود همراه است. همچنین، نوجوانانی که به خود آسیب می‌رسانند، به‌طور فزاینده‌ای خود را از محیط مدرسه و کارکنان آن جدا می‌بینند (وینسپر سی، لریا، زانارینی و ولکه^۵، ۲۰۱۲: فلمینگ، مری، راینسون، دنی و واتسون^۶، ۲۰۰۷).

در این راستا، کیدگر، هرون، لئون، تیلینگ، لوئیس و گانل^۷ (۲۰۱۵)، در یک مطالعه طولی در مورد تأثیر مدارس بر رفتار آسیب به خود است که نشان دادند که خود آسیب‌رسانی در نوجوانی با درک قبلی از مدرسه همراه بوده که شامل عدم استقبال یا احساس قبولی از طرف دیگران، دوست‌نداشتن مدرسه یا کار کلاس و عدم وضوح احساساتی که معلمان در مورد رفتار فرد دارند و یا عدم رسیدگی مداوم به رفتارهای نادرست است.

-
1. Prinstein et al.
  2. Bearman PS, Moody J
  3. Giletta et al.
  4. Hilt et al.
  5. Winsper et al.
  6. Fleming et al.
  7. Kidger et al.

از سویی در مطالعه‌ای که بر روی گروهی از نوجوانان بستری با تشخیص‌های مختلف روان‌پزشکی صورت گرفته، دسترسی محدود به روش‌های تنظیم هیجان یکی از مهم‌ترین عوامل پیش‌بینی‌کننده خود آسیب‌رسانی گزارش شده است (پرز، ونتا، گارنات و شارپ^۱، ۲۰۱۲). مطالعات دیگر نیز، از اختلال در تنظیم هیجان در خود آسیب‌رسانی حمایت می‌کنند. از آنجا که خود آسیب‌رسانی باعث ایجاد درد جسمی می‌شود، مداوای درد جسمانی موجب تنظیم هیجان‌های منفی و رهایی از فشار هیجان‌های منفی می‌شود. همچنین افراد خود آسیب‌رسان، سطوح بیشتری از اختلال در تنظیم هیجان را نسبت به افرادی که سابقه این رفتار را ندارند در نمونه‌های بالینی و غیر بالینی گزارش می‌دهند (فرانکلین، پوزیا، لی، لی، هانا، اسپرینگک و همکاران^۲، ۲۰۱۳).

نتیجه‌گیری

یافته‌های پژوهش حاضر نشان می‌دهد که بین استحکام من و روابط بافتی (جو عاطفی خانواده، ارتباط با همسالان و پیوند با مدرسه) با رفتار خود آسیب‌رسانی در نوجوانان با میانجی‌گری تنظیم هیجان، رابطه معنی‌دار وجود دارد؛ یعنی با افزایش استحکام من و بهبود روابط بافتی و مهارت‌های تنظیم هیجان، رفتارهای خود آسیب‌رسانی در نوجوانان به میزان چشم‌گیری کاهش می‌یابد. از آنجا که یکی از متغیرهای کلیدی پیش‌بینی‌کننده چگونگی کارکرد افراد در مواجهه با استرس‌های محیطی، سطوح قدرت ایگو است، وجود یک ایگو قدرتمند باعث می‌شود که نشانه‌های آسیب روانی کمتر شده و فرد در برابر تنش ناشی از شرایط فشارزای زندگی، تحمل و ظرفیت کافی و بسنده‌ای داشته باشد؛ و از آنجا که نوجوانی دوره‌ای پرتنش است و نوجوانان با بحران‌های متعددی روبه‌رو می‌شوند لذا می‌توان با آموزش‌های لازم و ضروری به نوجوانان در جهت افزایش تاب‌آوری، راهبردهای مقابله مسئله محور و راهبردهای مقابله هیجان محور مثبت که از جمله مؤلفه‌های استحکام من هستند تا حدودی میزان و شدت رفتارهای خود آسیب‌رسانی این دوره را

1. Perez et al.

2. Franklin et al.

روابط علی ساختاری استحکام من و روابط بافتی (جو عاطفی خانواده، ارتباط با...؛ سلیمی و همکاران | ۱۷۱

کنترل کرد. مدل‌های اجتماعی ارائه شده برای رفتارهای خود آسیب‌رسان بر این باورند که علت خود آسیب‌رسانی این است که پیام‌های کلامی نمی‌توانند تأثیر اجتماعی قابل قبولی بر جای بگذارند و فرد مجبور می‌شود از رفتارهای عینی‌تر و آشکارتر مانند خود آسیب‌رسانی استفاده کند. از آنجا که نوجوانی دوره تغییر و سازمان‌دهی مجدد روابط خانوادگی و اجتماعی و تعامل‌های روزانه است این شرایط می‌تواند به روابط متعارض شدید با والدین بیانجامد. همان‌گونه که انتظار می‌رود، نوجوانان تمایل بیشتری به استقلال دارند و بیشتر وقت خود را بیرون از خانه و در گروه همسالان صرف می‌کنند که این امر باعث می‌شود فاصله‌ی روان‌شناختی بین نوجوان و والدین بیشتر شده و در صورت عدم نظارت صحیح والدین بر رفتار نوجوانان، یک فاکتور ریسک برای تبعیت از رفتارهای برونی‌سازی و غیرمعارف گروه همسالان از سوی نوجوانان باشد. لذا والدین می‌توانند با ایجاد جوی عاطفی و قابل اعتماد درون خانواده که در آن نوجوانان بتوانند آزادانه نیازها و خواسته‌های خود را بیان کنند، از فاصله روان‌شناختی ایجادشده در این دوره کاسته و تا حد امکان از رفتارهای مخرب آنان جلوگیری به عمل آورند. از سویی با توجه به تغییرات شناختی و رفتاری که در دوره‌ی نوجوانی رخ می‌دهد و گرایش نوجوان به کسب مقبولیت و محبوبیت در گروه همسالان، نوجوانان آمادگی بیشتری جهت کسب و انجام رفتارهای موردقبول گروه دوستان دارد و این مسئله می‌تواند بیش از پیش نوجوانان را به سوی کسب رفتارهای نامناسب، خود آسیب‌رسان و بزهکاری سوق دهد؛ که با ردیابی روابط نوجوانان در گروه‌های دوستی و نظارت‌ها و اقدامات به موقع، می‌توان نوجوانان را از عواقب و پیامدهای زیان‌بار برخی رفتارهای نامقبول (از جمله خود آسیب‌رسانی) آگاه کرد. همچنین طی دوره نوجوانی ممکن است بین نیازهای تحولی اوایل نوجوانی و محیط مدرسه عدم تناسب وجود داشته باشد و بسیاری از نوجوانان در اوایل دوره نوجوانی با این عدم تناسب مواجه می‌شوند. استدلال می‌شود که محیط‌های آموزشی برای اوایل نوجوانی باید به‌خصوص، طبق نیازهای این گروه سنی طراحی شوند. در واقع معلمانی که به دانش آموزان اعتماد می‌کنند، به آن‌ها اهمیت می‌دهند و احترام می‌گذارند، حمایت اجتماعی

هیجانی را فراهم می‌آورند که این حمایت، یکی از مهم‌ترین ویژگی‌های بافت‌هایی است که به تحول مثبت و جلوگیری از رفتارهای پرخطر دوره نوجوانی کمک می‌کنند. همچنین آموزش راهبردهای تنظیم هیجان برای نوجوانان امری ضروری به نظر می‌رسد. نوجوانانی که واکنش‌پذیری هیجانی شدیدتری دارند و در پذیرش، ارزیابی و کنترل پاسخ‌های هیجانی مشکل دارند مستعد انواع مختلف رفتارهای خود آسیب‌رسانی هستند. بر این اساس، هیجان‌پذیری بالا و نقص در استفاده از راهبردهای تنظیم هیجانی دو عامل خطر خود آسیب‌رسانی به حساب می‌آیند. مهارت‌های تنظیم هیجان، با عزت‌نفس و تعاملات اجتماعی مثبت، مرتبط است و افزایش تجربه‌های هیجانی مثبت باعث مواجهه مؤثر با موقعیت‌های استرس‌زا شده و پاسخ مناسب به موقعیت‌های اجتماعی را افزایش می‌دهد.

محدودیت‌ها و پیشنهادها

از آنجایی که پژوهش حاضر فقط بر روی جامعه‌ی دانش‌آموزان شهر تبریز با نمونه ۱۹۰ نفر صورت گرفته، لذا با قاطعیت نمی‌توان نتایج را به سایر اقشار جامعه تعمیم داد. پیشنهاد می‌شود که این پژوهش علاوه بر دانش‌آموزان شهر تبریز بر روی دانش‌آموزان سایر شهرها نیز اجرا شود؛ و نیز در تحقیقات آتی، تأثیرات متفاوت متغیرهای مطالعه حاضر به تفکیک در مورد هر دو جنس بررسی شود. می‌توان جهت نوآوری، زیر مؤلفه‌های روابط بافتی (جو عاطفی خانواده، ارتباط با همسالان، پیوند با مدرسه) به صورت جداگانه با رفتار خود آسیب‌رسانی مورد بررسی قرار گیرند؛ و از آنجایی که این پژوهش فقط بر روی دانش‌آموزان پسر (بدون نشانگان بالینی) اجرا شده است، پیشنهاد می‌شود که بر روی دانش‌آموزان دارای نشانگان بالینی نیز اجرا و نتایج باهم مقایسه شوند.

پیشنهادهای کاربردی

پیشنهاد می‌شود آموزش مهارت‌های فرزندپروری به والدین در سطح مدارس و آموزش مهارت‌های زندگی به دانش‌آموزان در برنامه کار قرار گرفته تا ضمن تحکیم پیوند مدارس و خانواده‌ها، در صورت لزوم مداخلات به موقع صورت گیرد.

روابط علی ساختاری استحکام من و روابط بافتی (جو عاطفی خانواده، ارتباط با...؛ سلیمی و همکاران | ۱۷۳

از اساتید بزرگوار جناب آقای دکتر تورج هاشمی و دکتر زینب خانجانی و همچنین
دوستان گرانقدر جناب آقای محمدشادبافی و خانم فاطمه وکیل زارچی که در نگارش این
مقاله به اینجانب کمک کردند بی نهایت سپاسگزارم.

تعارض منافع

تعارض منافع ندارد.

ORCID

Arash Salimi

Toraj Hashemi Nosratabad

Zeynab Khanjani

<https://orcid.org/0000>

<https://orcid.org/0000>

<https://orcid.org/0000>

References

- Adrian M, Zeman J, Erdley C, Lisa L, Sim L. Emotional Dysregulation and Interpersonal Difficulties as Risk Factors for Nonsuicidal Self-Injury in Adolescent Girls. *Journal of Abnormal Child Psychology*. 2011 Apr 16;39(3).
- Badanfiroz A, RAHIMIAN BI, NAJEE AALI, SHAIKHI MR. Cognitive Emotion Regulation in Students: The Predictive Role of Ego Strength and Personality Organization. 2017; (Persian).
- Baetens I, Claes L, Hasking P, Smits D, Grietens H, Onghena P, et al. The relationship between parental expressed emotions and non-suicidal self-injury: The mediating roles of self-criticism and depression. *Journal of Child and Family Studies*. 2015;24(2):491–8.
- Bareto JF. Personality organization, emotion regulation, and symptom. 8th international congress and 13th national of clinical psychology. 2015;
- Bearman PS, Moody J. Suicide and Friendships Among American Adolescents. *American Journal of Public Health*. 2004 Jan;94(1).
- Benard B. Resiliency: What we have learned. WestEd; 2004.
- Besharat MA. Build and validate my Strength Scale. *Journal of Science*. 2016; (Persian).
- Besharat MA. Investigation of Psychometric Properties of Ego Strength Scale. University of Tehran; 1376; (Persian).
- Blakemore S-J, Mills KL. Is adolescence a sensitive period for sociocultural processing? *Annual review of psychology*. 2014;65:187–207.
- Carver H, Elliott L, Kennedy C, Hanley J. Parent–child connectedness and communication in relation to alcohol, tobacco and drug use in adolescence: An integrative review of the literature. *Drugs: education, prevention and policy*. 2017;24(2):119–33.
- Cernkovich SA, Giordano PC. School bonding, race and delinquency. *Criminology*. 1992; 30(2): 261-291.
- Cernkovich SA, Giordano PC. School bonding, race, and delinquency. *Criminology*. 1992;30(2):261–91.
- Cho, Y., & Chung, O. B. (2012). A Mediated Moderation Model of Con formative Peer Bullying. *J Child Fam Stud*, 21, 520–529. *Education, Prevention and Policy*, 24, 119–133.
- Fleming TM, Merry SN, Robinson EM, Denny SJ, Watson PD. Self-reported suicide attempts and associated risk and protective factors among secondary school students in New Zealand. *Australian & New Zealand Journal of Psychiatry*. 2007;41(3):213–21.
- Franklin JC, Puzia ME, Lee KM, Lee GE, Hanna EK, Spring VL, et al. The nature of pain offset relief in nonsuicidal self-injury: A laboratory study. *Clinical Psychological Science*. 2013;1(2):110–9.
- Garnefski N, Kraaij V. Cognitive emotion regulation questionnaire–

- development of a short 18-item version (CERQ-short). *Personality and individual differences*. 2006;41(6):1045–53.
- Gilbert P, McEwan K, Irons C, Bhundia R, Christie R, Broomhead C, et al. Self-harm in a mixed clinical population: The roles of self-criticism, shame, and social rank. *British Journal of Clinical Psychology*. 2010;49(4):563–76.
- Giletta M, Burk WJ, Scholte RHJ, Engels RCME, Prinstein MJ. Direct and indirect peer socialization of adolescent nonsuicidal self-injury. *Journal of Research on Adolescence*. 2013;23(3):450–63.
- Gross JJ, John OP. Individual differences in two emotion regulation processes: implications for affect, relationships, and well-being. *Journal of personality and social psychology*. 2003;85(2):348.
- Gross, J. J., & John, O. P. (2003). Individual difference in two emotion regulation processes: Implications for affect, relationships, and well-being. *Journal of Personality and Social Psychology*, 35,348-362.
- Hawton K, Hall S, Simkin S, Bale L, Bond A, Codd S, et al. Deliberate self-harm in adolescents: a study of characteristics and trends in Oxford, 1990–2000. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*. 2003;44(8):1191–8.
- Heilbron N, Prinstein MJ. Peer influence and adolescent nonsuicidal self-injury: A theoretical review of mechanisms and moderators. *Applied and Preventive Psychology*. 2008;12(4):169–77.
- Hilt LM, Nock MK, Lloyd-Richardson EE, Prinstein MJ. Longitudinal study of nonsuicidal self-injury among young adolescents: Rates, correlates, and preliminary test of an interpersonal model. *The Journal of Early Adolescence*. 2008;28(3):455–69.
- Jermann F, van der Linden M, d’Acremont M, Zermatten A. Cognitive emotion regulation questionnaire (CERQ). *European Journal of Psychological Assessment*. 2006;22(2):126–31.
- Jutengren G, Kerr M, Stattin H. Adolescents’ deliberate self-harm, interpersonal stress, and the moderating effects of self-regulation: A two-wave longitudinal analysis. *Journal of School Psychology*. 2011;49(2):249–64.
- Kernberg OF. Borderline personality disorder and borderline personality organization: Psychopathology and psychotherapy. *Handbook of personality disorders: Theory and practice*. 2004;92–119.
- Kidger J, Heron J, Leon DA, Tilling K, Lewis G, Gunnell D. Self-reported school experience as a predictor of self-harm during adolescence: A prospective cohort study in the South West of England (ALSPAC). *Journal of affective disorders*. 2015;173:163–9.
- Koochaki-Ravandi M, Monirpour N, Arj A. The role of attachment styles, quality of object relations and ego strength in predicting irritable

- bowel syndrome. KAUMS Journal (FEYZ). 2015;19(3):231–41; (Persian).
- McLaughlin KA, Hatzenbuehler ML, Mennin DS, Nolen-Hoeksema S. Emotion dysregulation and adolescent psychopathology: A prospective study. *Behaviour research and therapy*. 2011;49(9):544–54.
- Monirpoor N. The role of personality organization and attachment styles in tendency of adolescence toward self-harm behaviors and suicide. *Iranian Journal of Rehabilitation Research*. 2019;5(3):14–22; (Persian).
- Nayanika Singh, Anmol Anand. Ego-Strength and Self-Concept among Adolescents: A Study on Gender Differences. *International Journal of Indian Psychology*. 2015 Dec 25;3(1).
- O'Connor RC, Rasmussen S, Hawton K. Distinguishing adolescents who think about self-harm from those who engage in self-harm. *The British Journal of Psychiatry*. 2012;200(4):330–5.
- Perez J, Venta A, Garnaat S, Sharp C. The Difficulties in Emotion Regulation Scale: Factor structure and association with nonsuicidal self-injury in adolescent inpatients. *Journal of Psychopathology and Behavioral Assessment*. 2012;34(3):393–404.
- Prinstein MJ, Heilbron N, Guerry JD, Franklin JC, Rancourt D, Simon V, et al. Peer influence and nonsuicidal self injury: Longitudinal results in community and clinically-referred adolescent samples. *Journal of abnormal child psychology*. 2010;38(5):669–82.
- Rueger SY, Malecki CK, Pyun Y, Aycocock C, Coyle S. A meta-analytic review of the association between perceived social support and depression in childhood and adolescence. *Psychological Bulletin*. 2016;142(10):1017.
- Sansone, R.A., Wiederman, M.W., & Sansone, L. A. (1998). The Self-harm Inventory (SHI):development of a scale for identifying self-destructive behaviors and borderline personalitydisorder. *Journal of Clinical Psychology*, 54, 973– 983.
- Schwartz SJ, Pantin H, Prado G, Sullivan S, Szapocznik J. Family functioning, identity, and problem behavior in Hispanic immigrant early adolescents. *The Journal of early adolescence*. 2005;25(4):392–420.
- Shabani P. Child-friendly schools.. 2014;; (Persian).
- Silk JS, Vanderbilt-Adriance E, Shaw DS, Forbes EE, Whalen DJ, Ryan ND, et al. Resilience among children and adolescents at risk for depression: Mediation and moderation across social and neurobiological contexts. *Development and psychopathology*. 2007;19(3):841–65.

روابط علی ساختاری استحکام من و روابط بافتی (جو عاطفی خانواده، ارتباط با...؛ سلیمی و همکاران | ۱۷۷

Tresno F, Ito Y, Mearns J. Self-injurious behavior and suicide attempts among Indonesian college students. *Death Studies*. 2012;36(7):627–39.

Walsh BW. *Treating self-injury: A practical guide*. Guilford Press; 2012.

Weiner IB, Tennen HA, Suls JM. *Handbook of psychology, personality and social psychology*. Vol. 5. John Wiley & Sons; 2012.

Winsper C, Lereya T, Zanarini M, Wolke D. Involvement in bullying and suicide-related behavior at 11 years: a prospective birth cohort study. *Journal of the American Academy of Child & Adolescent Psychiatry*. 2012;51(3):271–82.

استناد به این مقاله: سلیمی، آر.ش.، هاشمی نصرت‌آباد، تورج، خانجانی، زینب. (۱۴۰۲). روابط علی ساختاری استحکام من و روابط بافتی (جو عاطفی خانواده، ارتباط با همسالان و پیوند با مدرسه) با رفتار خود آسیب‌رسانی در نوجوانان با میانجی‌گری تنظیم هیجان، *مطالعات روان‌شناسی بالینی*، ۱۳(۵۰)، ۱۴۷-۱۷۷. DOI: 10.22054/JCPS.2024.17146

Clinical Psychology Studies is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

